

Tema 2. La revelació

Déu s'ha revelat com a ésser personal a través d'una història de salvació. Ha creat i ha educat un poble perquè fos custodi de la seva paraula i per preparar-lo per a l'encarnació de Jesucrist.

14/01/2011

1. Déu es revela als homes

«Va plaure a Déu, en la seva bondat i saviesa, de revelar-se ell mateix i de fer conèixer el misteri de la seva voluntat (cf. *Ef* 1,9), per la qual

L'home té accés al Pare en l'Esperit Sant per mitjà de Crist, Verb encarnat, i participa de la natura divina (cf. *Ef* 2,18; *2Pe* 1,4). Així, amb aquesta revelació, el Déu invisible (cf. *Col* 1,15; *1Tm* 1,17), mogut pel seu gran amor, s'adreça als homes com a amics (cf. *Ex* 33,11; *Jn* 15, 14–15) i hi conviu (cf. *Ba* 3,38), a fi de convidar-los i d'acollir-los en la seva companyia»[1] (cf. *Catecisme* 51).

La creació és el primer pas de la revelació de Déu, mitjançant la qual ofereix un testimoni atge perenne de si mateix[2] (cf. *Catecisme* 288). A través de les criatures, Déu s'ha manifestat i es manifesta als homes de tots els temps i els fa conèixer la seva bondat i les seves perfeccions. Entre aquestes perfeccions, l'ésser humà, imatge i semblança de Déu, és la criatura que en un grau més elevat revela Déu. Tanmateix, Déu ha volgut revelar-se com a ésser personal a través d'una història de salvació. Ha

creat i ha educat un poble perquè fos custodi de la seva paraula adreçada als homes i per preparar-lo per a l'encarnació del seu Verb, Jesucrist[3] (cf. *Catecisme* 54–64). En Crist, Déu revela el misteri de la vida trinitària: el projecte del Pare de recapitular en el Fill totes les coses i d'escollir i adoptar tots els homes com a fills en el seu Fill (cf. *Ef* 1,3–10; *Col* 1,13–20), i de reunir-los per participar de l'eterna vida divina per mitjà de l'Esperit Sant. Déu es revela i compleix el pla de salvació mitjançant les missions del Fill i de l'Esperit Sant en la història[4].

Són continguts de la revelació tant les veritats naturals —que l'ésser humà també podria conèixer només amb la raó— com les veritats que excedeixen la raó humana i que poden ser conegudes solament per la bondat lliure i gratuïta amb què Déu es revela. Les veritats abstractes sobre el món i l'home no són

l'objecte principal de la revelació divina: té, com a nucli substancial, l'oferiment per part de Déu del misteri de la seva vida personal i la invitació a participar-hi.

La revelació divina es realitza amb paraules i obres; és de manera inseparable misteri i esdeveniment. Manifesta alhora una dimensió objectiva (la paraula que revela veritat i ensenyaments) i una altra de subjectiva (la paraula personal que ofereix testimoniatge de si i convida al diàleg). Aquesta revelació, per tant, es comprèn i es transmet com a veritat i com a vida[5] (cf. *Catecisme* 52–53).

A més de les obres i els signes externs amb els quals es revela, Déu concedeix l'impuls interior de la seva gràcia perquè els homes puguin adherir-se amb el cor a les veritats revelades (cf. *Mt* 16,17; *Jn* 6,44). Aquesta íntima revelació de Déu en

els cors dels fidels no s'ha de confondre amb les anomenades *revelacions privades*, les quals, encara que són acollides per la tradició de santedat de l'Església, no transmeten cap contingut nou i original, sinó que recorden als homes l'única revelació de Déu realitzada en Jesucrist i els exhorten a posar-la en pràctica (cf. *Catecisme* 67).

2. La Sagrada Escripura, testimoniatge de la revelació

Al llarg dels segles i sota la inspiració i el mandat de Déu, el poble d'Israel ha deixat escrit el testimoniatge de la revelació de Déu en els propis esdeveniments històrics i l'ha relacionada directament amb la revelació del Déu únic i veritable transmesa als primers pares. A través de la Sagrada Escripura, les paraules de Déu es manifesten amb paraules humanes fins a assumir, en el Verb encarnat, la mateixa natura

humana. A més de les Escripures d'Israel, acollides per l'Església i conegudes com a Antic o Primer Testament, els apòstols i els primers deixebles van posar també per escrit el testimoni de la revelació de Déu tal com es va realitzar plenament en el seu Verb. Van ser testimonis de la vida terrenal de Crist, de manera particular del misteri pasqual de la seva mort i resurrecció, i van compondre els llibres del Nou Testament.

El Déu de qui les Escripures d'Israel ret testimoni és el Déu únic i veritable, creador del cel i de la terra. Aquesta veritat és evident, en particular, en els *llibres sapiencials*, el contingut dels quals supera els confins del poble d'Israel i suscita l'interès per l'experiència comuna del gènere humà davant els grans temes de l'existència: des del sentit del cosmos fins al sentit de la vida de l'home (Saviesa); des dels

interrogants sobre la mort i el que en ve després fins al significat de l'activitat humana sobre la terra (Cohèlet); des de les relacions familiars i socials fins a la virtut que ha de regular-les per viure segons els plans de Déu creador i arribar, així, a la plenitud de la mateixa humanitat (*Proverbis*, *Siràcida*, etc.).

Déu és l'autor de la Sagrada Escriptura, que els autors sagrats (hagiògrafs) —també autors del text— han redactat amb la inspiració de l'Esperit Sant. Per compondre'ls, Déu «va escollir homes, que va utilitzar fent servir les seves pròpies facultats i forces, a fi que —actuant en ells i per mitjà d'ells— escrivissin com a autors autèntics tot allò i només allò que ell volgués»^[6] (cf. *Catecisme*, 106). Tot el que els escriptors sagrats afirmen es pot considerar afirmat per l'Esperit Sant: «S'ha de professar que els llibres de l'Escriptura ensenyen de forma sòlida, fidel i

sense error la veritat que Déu va voler consignar en les lletres sagrades»[7].

Per comprendre correctament la Sagrada Escriptura cal tenir present els sentits de la Bíblia —literal i espiritual; aquest últim recognoscible també en al·legòric, moral i anagògic — i els diversos gèneres literaris en què s’han redactat els diferents llibres o parts dels llibres (cf. *Catecisme* 110, 115–117). En particular, la Sagrada Escriptura ha de ser llegida en l’Església, o sigui, a la llum de la tradició viva i de l’analogia de la fe (cf. *Catecisme* 111–114): cal llegir i comprendre l’Esctura en el mateix Esperit en què ha estat escrita.

Els diversos estudiosos que s’esforcen per interpretar i aprofundir el contingut de l’Esctura proposen uns resultats a partir de la seva personal autoritat

científica. Correspon al magisteri de l'Església la funció de formular-ne una interpretació autèntica, vinculant per als fidels, basada sobre l'autoritat de l'Esperit que assisteix el ministeri docent del pontífex romà i dels bisbes que hi estan en comunió. Gràcies a aquesta assistència divina, ja des dels primers segles l'Església va reconèixer quins llibres contenien el testimoniatge de la revelació en l'Antic Testament i en el Nou Testament i va compondre el *cànon* de la Sagrada Escripura (cf. *Catecisme* 120–127).

És necessària una recta interpretació de la Sagrada Escripura —tot reconeixent els diferents sentits i gèneres literaris que hi són presents — quan els autors sagrats descriuen aspectes del món que pertanyen també a l'àmbit de les ciències naturals: la formació dels elements del cosmos, l'aparició de les diverses formes de vida sobre la terra,

l'origen del gènere humà, els fenòmens naturals en general. S'ha d'evitar l'error del fonamentalisme, que no s'aparta del sentit literal i del gènere històric quan seria lícit fer-ho. També s'ha d'evitar l'error de qui considera les narracions bíbliques com formes purament mitològiques, que no transmeten cap veritat sobre la història dels esdeveniments ni la radical dependència que tenen de la voluntat de Déu[8].

3. La revelació com a història de la salvació culminada en Crist

Com a diàleg entre Déu i els homes, a través del qual els convida a participar de la seva vida personal, la revelació es manifesta des de l'inici amb un caràcter d'*aliança* que origina una *història de la salvació*. «Volent obrir el camí de la salvació sobrenatural, des del començament Déu mateix es va manifestar als primers pares. Després que

caiguessin, els va alçar a l'esperança de la salvació amb la promesa de redimir-los (cf. *Gn* 3,15) i va tenir una cura incessant de la humanitat, a fi de donar la vida eterna a tots els qui cerquen la salvació per la constància en les bones obres (cf. *Rm* 2,6–7). En el passat va cridar Abraham per fer-lo pare d'un gran poble, que després va instruir per mitjà dels patriarques, de Moisès i dels profetes perquè el reconeguessin Déu únic, viu i veritable, Pare provident i jutge just, i perquè esperessin el Salvador promès: d'aquesta forma, al llarg dels segles va anar preparant el camí de l'evangeli»[9].

Déu inicia l'aliança en crear els nostres primers pares i en elevar-los a la vida de la gràcia —la qual els permetia de participar de la intimitat divina— i després la prefigura en el pacte còsmic amb Noè. Aquesta aliança de Déu amb l'home es revela de manera explícita amb Abraham i

després, de manera particular, amb Moisès, a qui Déu lliura les taules de l'aliança. Tant la nombrosa descendència promesa a Abraham, en què serien beneïdes totes les nacions de la terra, com la llei lliurada a Moisès, amb els sacrificis i el sacerdocí que acompanyen el culte diví, són preparacions i figura de l'aliança nova i eterna segellada en Jesucrist, Fill de Déu, realitzada i revelada en la seva encarnació i en el seu sacrifici pasqual. L'aliança en Crist ens redimeix del pecat dels primers pares, que van trencar en desobeir el primer oferiment d'aliança de Déu creador.

La història de la salvació es manifesta com una grandiosa pedagogia divina que apunta cap a Crist. Els profetes, la funció dels quals era recordar l'aliança i les exigències morals que contenia, parlen especialment del Messies promès. Anuncien l'economia d'una

aliança nova, espiritual i eterna, escrita en els cors: serà Crist qui la revelarà amb les benaurances i els ensenyaments de l'evangeli i qui promulgarà el manament de la caritat, realització i compliment de tota la llei.

Jesucrist és simultàniament mediador i plenitud de la revelació. És el revelador, la revelació i el contingut de la revelació, com a Verb de Déu encarnat: «Després que en un altre temps Déu havia parlat als pares molt sovint i de moltes maneres per mitjà dels profetes, aquests darrers dies ens ha parlat a nosaltres per mitjà del Fill, que ha constituït hereu de totes les coses, pel qual va fer també el món» (*He 1,1-2*). Déu, en el seu Verb, ho ha dit tot i de manera concloent: «L'economia cristiana, per tant, com a aliança nova i definitiva, no passarà mai i no s'ha d'esperar cap nova revelació pública abans de la gloriosa

manifestació del Nostre Senyor Jesucrist (cf. *1Tm* 6,14 i *Tt* 2,13)»[10] (cf. *Catecisme* 65–66). De manera particular, la realització i la plenitud de la revelació divina es manifesten en el misteri pasqual de Jesucrist, és a dir, en la seva passió, mort i resurrecció, com a paraula definitiva en la qual Déu ha manifestat la totalitat del seu amor de condescendència i ha renovat el món. Només en Jesucrist, Déu revela l'home al mateix home i li fa comprendre quina és la dignitat i la vocació altíssima que té[11].

La fe, com a virtut, és la resposta de l'home a la revelació divina, una adhesió personal a Déu en Crist, motivada per les paraules i per les obres que Crist realitza. La credibilitat de la revelació es recolza sobretot en la credibilitat de la persona de Jesucrist, en tota la seva vida. La posició de mediador, plenitud i fonament de la credibilitat

de la revelació, diferencia la persona de Jesucrist de qualsevol altre fundador d'una religió, que no sol·licita als seguidors que tinguin fe en ell ni pretén ser la plenitud i realització del que Déu vol revelar, sinó que intenta ser solament un mediador perquè els homes coneguin tal revelació.

4. La transmissió de la revelació divina

La revelació divina està continguda en les Sagrades Escripures i en la tradició, que constitueixen un únic dipòsit en què es custodia la paraula de Déu[12]. Són interdependents entre si: la tradició transmet i interpreta l'Esclusura i, alhora, l'Esclusura verifica i convalida tot el que es viu en la tradició[13] (cf. *Catecisme* 80– 82).

La tradició, fundada sobre la predicació apostòlica, testimonia i transmet de manera viva i dinàmica

tot el que l'Esclitura ha recollit a través d'un text fixat. «Aquesta tradició, que deriva dels apòstols, progressa en l'Església sota l'assistència de l'Esperit Sant: perquè augmenta en la comprensió de les realitats i de les paraules transmises, ja sigui per la contemplació i l'estudi dels creients, que les mediten en el seu cor (cf. *Lc 2,19.51*), ja sigui per la percepció íntima que experimenten de les coses espirituals, ja sigui per l'anunci d'aquells qui amb la successió episcopal van rebre el carisma cert de la veritat»[14].

Els ensenyaments del magisteri de l'Església, els dels Pares de l'Església, l'oració de la litúrgia, l'esperit comú dels fidels que viuen en gràcia de Déu, i també les realitats quotidianes com l'educació en la fe que els pares transmeten als fills o l'apostolat cristià, contribueixen a la transmissió de la revelació divina. De fet, el que va ser rebut pels apòstols i

transmès als seus successors, els bisbes, comprèn «tot el necessari perquè el poble de Déu visqui santament i augmenti la fe.

D'aquesta manera, l'Església —en la doctrina, en la vida i en el culte— perpetua i transmet a totes les generacions tot el que és, tot el que creu»[15]. La gran tradició apostòlica ha de distingir-se de les diverses tradicions —teològiques, litúrgiques, disciplinars, etc.—, el valor de les quals pot ser limitat i fins i tot provisional (cf. *Catecisme* 83).

La realitat conjunta de la revelació divina, com a veritat i com a vida, implica que l'objecte de la transmissió no sigui només un ensenyament, sinó també un estil de vida: la doctrina i l'exemple són inseparables. El que es transmet és, efectivament, una experiència viva, la de la trobada amb Crist ressuscitat i el que aquest esdeveniment ha significat i continua significant per a

la vida de cadascú. Per aquest motiu, en parlar de la transmissió de la revelació, l'Església parla de *fides et mores*, fe i costums, doctrina i conducta.

5. El magisteri de l'Església, custodi i intèrpret autoritzat de la revelació

«L'encàrrec d'interpretar autènticament la paraula de Déu escrita o transmesa ha estat confiat exclusivament al magisteri viu de l'Església, l'autoritat del qual s'exercita en nom de Jesucrist»^[16], és a dir, als bisbes en comunió amb el successor de Pere, el bisbe de Roma. Aquest ofici del magisteri de l'Església és un servei a la paraula divina i té com a fi la salvació de les ànimes. Per tant, «aquest magisteri no és superior a la paraula de Déu, sinó que la serveix ensenyant només el que li ha estat confiat per mandat diví i, amb l'assistència de l'Esperit

Sant, l'escolta amb pietat, la guarda amb exactitud i l'exposa amb fidelitat. D'aquest únic dipòsit de la fe treu tot el que proposa com a veritat revelada per Déu que s'ha de creure»[17]. Els ensenyaments del magisteri de l'Església representen el «lloc» més important on està continguda la tradició apostòlica: el magisteri és com la dimensió sacramental d'aquesta tradició.

La Sagrada Escriptura, la sagrada tradició i el magisteri de l'Església formen, per tant, una certa unitat, de manera que cap d'aquestes realitats pot subsistir sense les altres[18]. El fonament d'aquesta unitat és l'Esperit Sant, autor de l'Escriptura, protagonista de la tradició viva de l'Església, guia del magisteri, al qual assisteix amb els seus carismes. Originàriament, les esglésies de la Reforma protestant van voler seguir la *Sola Scriptura* i van deixar-ne la interpretació a cadascun dels fidels:

tal posició ha donat lloc a la gran dispersió de les confessions protestants i s'ha revelat poc sostenible, ja que tot text necessita un context, concretament una tradició, en el si de la qual hagi nascut, es llegeixi i s'interpreti. El fonamentalisme separa també l'Esclusiva de la tradició i del magisteri: cerca erròniament de mantenir-ne la unitat d'interpretació ancorant-se de manera exclusiva en el sentit literal que té (cf. *Catecisme* 108).

En ensenyar el contingut del dipòsit revelat, l'Església és subjecte d'una infal·libilitat *in docendo*, ja que és indefectible segons les promeses de Jesucrist: és a dir, que es realitzarà amb tota seguretat la missió de salvació que té confiada (cf. *Mt* 16,18; *Mt* 28,18–20; *Jn* 14,17.26). Aquest magisteri infal·lible s'exercita en les circumstàncies següents: a) quan els bisbes es reuneixen en concili

ecumènic en unió amb el successor de Pere, cap del col·legi apostòlic; b) quan el pontífex romà promulga alguna veritat *ex cathedra* o, fent servir un tenor en les expressions i un gènere de document que fan referència explícita al seu mandat petrí universal, promulga un ensenyament específic que considera necessari per al bé del poble de Déu; c) quan els bisbes de l'Església, en unió amb el successor de Pere, són unànimes a professar la mateixa doctrina o ensenyament, encara que no es trobin reunits en el mateix lloc. Si bé la predicació d'un bisbe que proposa aïlladament un ensenyament específic no té el carisma de la infal·libilitat, els fidels estan igualment obligats a obeir-lo respectuosament, com també han d'observar els ensenyaments provinents del col·legi episcopal o del pontífex romà, encara que no siguin formulats de manera definitiva i irreformable[19].

6. La immutabilitat del dipòsit de la revelació

L'ensenyament dogmàtic de l'Església (*dogma* vol dir 'doctrina, ensenyament') és present des dels primers segles. Els principals continguts de la predicació apostòlica es van recollir per escrit i van originar les professions de fe exigides a tots aquells que rebien el baptisme. Això va contribuir a definir la identitat de la fe cristiana. El nombre dels dogmes creix amb el recorregut històric de l'Església: no perquè en canviï o n'augmenti la doctrina, allò en què cal creure, sinó perquè hi ha sovint la necessitat d'aclarir algun error o d'ajudar la fe del poble de Déu amb oportuns aprofundiments definint aspectes de manera clara i precisa. Quan el magisteri de l'Església proposa un dogma nou no crea res de nou, sinó que només explicita tot el que ja està contingut en el dipòsit revelat. «El

Magisteri de l'Església exerceix plenament l'autoritat rebuda del Crist quan defineix els dogmes, és a dir, quan proposa —d'una manera que obliga el poble cristià a una adhesió irrevocable de fe— veritats contingudes en la revelació divina o també quan proposa de manera definitiva veritats que hi tenen un lligam necessari» (*Catecisme* 88).

L'ensenyament dogmàtic de l'Església —com, per exemple, els articles del credo— és immutable, ja que manifesta el contingut d'una revelació rebuda de Déu i no feta pels homes. No obstant això, els dogmes van admetre i admeten un desenvolupament homogeni: ja sigui perquè el coneixement de la fe s'aprofundeix amb el temps, ja sigui perquè en cultures i èpoques diverses sorgeixen problemes nous, als quals el magisteri de l'Església ha d'aportar respostes que estiguin d'acord amb la paraula de Déu

explicitant tot el que hi està contingut implícitament[20].

La fidelitat i el progrés, la veritat i la història no són realitats en conflicte pel que fa a la revelació[21]: Jesucrist és la veritat increada i és també el centre i el compliment de la història. L'Esperit Sant, autor del dipòsit de la revelació, en garanteix la fidelitat i és també qui ens fa aprofundir en el sentit que té al llarg de la història, per tal de conduir els homes «a la veritat completa» (cf. *Jn* 16,13).

«Encara que la Revelació hagi acabat, no ha estat pas explicitada del tot; la fe cristiana n'haurà d'anar assolint gradualment l'abast enllà dels segles» (*Catecisme* 66).

Els factors de desenvolupament del dogma són els mateixos que fan progressar la tradició viva de l'Església: la predicació dels bisbes, l'estudi dels fidels, l'oració i meditació de la paraula de Déu,

l'experiència de les coses espirituals,
l'exemple dels sants. Sovint el
magisteri recull i ensenya de manera
autoritzada coses que abans han
estat estudiades pels teòlegs,
cregudes pels fidels, predicades i
viscudes pels sants.

Giuseppe Tanzella-Nitti

Bibliografia bàsica

Catecisme de l'Església catòlica 50–
133.

Concili II del Vaticà, Const. *Dei
Verbum* 1–20.

Joan Pau II, Enc.

[1] Concili II de Vaticà, Const. *Dei
Verbum* 2.

[2] Cf. Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 3; Joan Pau II, Enc. *Fides et ratio*, 14-IX-1988, 19.

[3] Cf. Concili I del Vaticà, Const. *Dei Filius*, 24-IV-1870, DH 3004.

[4] Cf. Concili II del Vaticà, Const. *Lumen gentium* 2–4; Decr. *Ad gents* 2–4.

[5] Cf. Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 2.

[6] Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 11.

[7] *Ibid.*

[8] Es poden trobar elements interessants per interpretar correctament la relació de la Sagrada Escripura amb les ciències en Lleó XIII, Enc. *Providentissimus Deus*, 18-XI-1893; Benet XV, Enc. *Spiritus Paraclitus*, 15-IX-1920, i Pius XII, Enc. *Humani generis*, 12-VII-1950.

[9] Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 3.

[10] Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 4.

[11] Cf. Concili II del Vaticà, Const. *Gaudium et spes* 22.

[12] «Permeteu-me aquesta insistència porfídiosa, però les veritats de fe i de moral no es determinen pas per la majoria de vots: componen el dipòsit — *depositum fidei*— lliurat per Crist a tots els fidels i confiat, per exposar-lo i ensenyar-lo amb autoritat, al Magisteri de l'Església», sant Josepmaria, homilia «El fi sobrenatural de l'Església», a *Estimar l'Església* 15.

[13] Cf. Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 9.

[14] Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 8.

[15] *Ibid.* Cf. concili de Trento, Decr. *Sacrosancta*, 8-IV-1546, DH 1501.

[16] Concili II del Vaticà, Const. *Dei Verbum* 10.

[17] *Ibid.*

[18] Cf. *ibid.*

[19] Cf. Concili II del Vaticà, Const. *Lumen gentium* 25; Concili I del Vaticà, Const. *Pastor aeternus*, 18-VII-1870, DH 3074.

[20] «És convenient, per tant, que a través de tots els temps i de totes les edats creixi i progressi la intel·ligència, la ciència i la saviesa de cadascuna de les persones i del conjunt dels homes, tant per part de l'Església sencera com per part de cadascun dels qui la integren. Però aquest creixement ha de seguir la natura que n'és pròpia, és a dir, ha d'estar d'acord amb les línies del dogma i ha de seguir el dinamisme

d'una doctrina única i idèntica», sant Vicenç de Lerins, *Commonitorium* 23.

[21] Cf. Joan Pau II, Enc. *Fides et ratio* 11–12, 87.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/resum-de-fe-
cristiana-2-la-revelacio/](https://opusdei.org/ca/article/resum-de-fe-cristiana-2-la-revelacio/) (27/03/2025)